

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
KANTONALNI SUD U SARAJEVU
Broj: 65 0 P 539624 17 Gž
Sarajevo, 14.04.2022. godine

Kantonalni sud u Sarajevu u vijeću koje čine sudije Silvana Brković-Mujagić, kao predsjednik, te Nađa Seferović i Dubravka Krajišnik kao članovi, u pravnoj stvari tužitelja Čomara Seada i Šakić Selme, oboje iz Sarajeva, Ulica Kulovića broj 13., koje zastupaju advokati Ibrišimović Fahrudin i Cero Jasmina, advokata iz Sarajeva, protiv tužene Općine Stari Grad Sarajevo, koju zastupa Pravobranilaštvo Općine Stari Grad Sarajevo, radi utvrđenja, vrijednost spora 30.001,00 KM, odlučujući po žalbi tužene protiv presude Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 539624 15 P od 17.07.2017. godine, na sjednici održanoj dana 14.04.2022. godine donio je

P R E S U D U

Žalba se odbija i prvostepena presuda potvrđuje.
Zahtjev tužitelja za naknadu troškova povodom žalbe odbija se kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom, stavom I izreke, utvrđeno je da tužiteljima pripada pravo suvlasništva na nekretnini označenoj kao k.č. 14, u naravi dućan sa magazom i dućaništem, upisana u zk uložak broj 4 KO SP Sarajevo-Mahala XXIX, površine 52 m², slijedom čega je tužena obavezana da prizna i trpi da se tužitelji na istoj nekretnini upišu sa pravom suvlasništva od po ½ na dijelu od 267/576 nekretnine, kao i da tužiteljima nadoknadi troškove postupka u iznosu od 3.937,80 KM.
Stavom II izreke naloženo je Zemljišno-knjižnom uredu Općinskog suda u Sarajevu da temeljem presude upiše pravo suvlasništva tužitelja iz stava I predmetne presude.

Protiv navedene presude tuženi je izjavio žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi je navedeno da je pri donošenju pobijane presude prvostepeni sud povrijedio odredbe člana 8. i člana 126. Zakona o parničnom postupku, jer nije savjesno i brižljivo ocijenio provedene dokaze, te je pogrešno primijenio odredbu o teretu dokazivanja. Istaknuto je da je prvostepeni sud pravilno utvrdio da je imovina Čomora Mehmeda konfiskovana u dijelu koji se odnosi na nekretnine označene kao k.č. 14, u naravi dućan sa magazom i dućaništem, upisana u zk uložak broj 4 KO SP Sarajevo-Mahala XXIX površine 52 m², ali da je izveo pogrešan zaključak da tužena nije

dokazala da bi suvlasnički dio Čomora Mehmeda od 267/576 bio nacionalizovan, sve i da je vraćen istom u suvlasništvo nakon rehabilitacije od 1959. godine. Nakon što su navedene odredbe članova 1., 8. i 12. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, koji se primjenjivao do 1974. godine, u žalbi je istaknuto da u konkretnom slučaju suvlasnički dio od 267/576 dijela nije nacionalizovan rješenjem Narodnog odbora Opštine Centar Sarajevo, Srez Sarajevo, Komisija za nacionalizaciju broj 410/59 od 13.09.1960. godine, jer je u zemljišnim knjigama bila provedena Presuda Okružnog suda Sarajevo broj-41/49 od 11.05.1949. godine, te kao imovina već u društvenoj svojini nije mogla biti predmet nacionalizacije. Takođe, prema ocjeni žalbe, ispravna je konstatacija prvostepenog suda da se Rješenjem Okružnog suda u Sarajevu broj K: 57/50 od 07.08.1959. godine o rehabilitaciji brišu sve pravne posljedice konfiskacije na predmetnoj nekretnini upisanoj u zk uložak broj 4 KO SP Sarajevo-Mahala XXIX u korist Čomora Mehmeda u dijelu 267/576, međutim, istaknuto je da takvo brisanje nije moglo biti provedeno u zemljišnim knjigama, shodno odredbama važećeg propisa o nacionalizaciji, po kojem su se pojedine prostorije mogle ostaviti u vlasništvu, samo ako lice od kojeg se nacionalizuje imovina dokaže da ta poslovna prostorija po svojim kapacitetima služi poslovnoj djelatnosti sopstvenika. U postupku nacionalizacije nije doneseno takvo rješenje, pa je nacionalizovan i dio od 267/576 koji tužitelji potražuju na osnovu navedenog Rješenja o rehabilitaciji. Istaknuto je da je očigledno da je predmetna nekretnina postala društvena svojina sa 26.12.1958. godine, te da je prvostepeni sud netačno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje i izveo pogrešan zaključak i prebacio teret dokazivanja na tuženu.

Ukazano je i na nepravilnosti u ranijem postupku brisanja konfiskacije, te u ostavinskom postupku, u žalbi je istaknuto da je prvostepeni sud povrijedio materijalno pravo, prije svega u odnosu na odredbe člana 365. Zakona o stvarnim pravima, prema kojoj se poslovni prostori koji su pribavljeni u društveno/državno vlasništvo temeljem Zakona o konfiskaciji imovine i izvršenju konfiskacije, te Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i zemljišta, ne mogu prenositi, otuđivati, zamjenjivati i na drugi način njime raspolagati.

Predloženo je da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužbeni zahtjev u cijelosti odbije uz naknadu troškova postupka.

Tužitelji su u odgovoru na žalbu osporili sve navode tužene.

Nakon što je ispitaio pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom iz člana 221. Zakona o parničnom postupku („Sl. novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05 i 19/06), ovaj sud je odlučio kao u izreci.

Žalba nije osnovana.

Prvostepeni sud je nakon provedenog postupka utvrdio da je među strankama nesporno da su tužitelji nasljednici drugog nasljednog reda iza umrlog Čomara Mehmeda kojem je u krivičnom postupku 1949. godine konfiskovana nepokretna imovina, odnosno suvlasnički dio od 217/576 dijela, a potom i dio koji bi naslijedio od majke 25/288 dijela, odnosno ukupno 267/576, a koji je suvlasnički dio k.č. 14 upisane u zk uložak broj 4 KO Sarajevo –Mahala XXIX. Nakon konfiskacije navedeni dio je bio uknjižen kao

Opštenarodna imovina, a naknadno je dio ostalih suvlasnika Cerić Zumrete i Muhameda Čomare od 309/576 nacionaliziran 1960. godine i tek je 1985. godine na cijeloj nekretnini, k.č. 14, upisano pravo raspolaganja u korist Općine Stari Grad.

Takođe, nesporno je da je Rješenjem Okružnog suda u Sarajevu broj K-57/50 od 07.08.1959. godine dozvoljena rehabilitacija Čomara Mehmeda i da je određeno da se brišu sve pravne posljedice krivične presude pod brojem K-41/49, te da se ima smatrati da isti nije bio osuđivan.

Slijedom navedenog, prvostepeni sud je zaključio da je jasno da se temeljem pravosnažne rehabilitacije imaju brisati i posljedice konfiskovanja nepokretne imovine u korist Opštenarodne imovine, te da se ista ima vratiti u vlasništvo Čomara Mehmeda, odnosno njegovih pravnih slijednika. Kako tužena nije dokazala da bi i suvlasnički dio Čomara Mehmeda od 267/576 bio nacionaliziran, sve i da je vraćen istom u suvlasništvo nakon rehabilitacije od 1959. godine, prvostepeni sud je ocijenio da je tužbeni zahtjev osnovan i da tužena treba trpjeti pravne posljedice rehabilitacije i brisanja konfiskacije, slijedom čega je sud utvrdio da su tužitelji stekli pravo suvlasništva od po 1/2 dijela na 267/576 dijela k.č. 14 upisane u zk uložak broj 4 KO Sarajevo –Mahala XXIX.

Odluku o troškovima postupka prvostepeni sud je donio na osnovu člana 383. stav 1. i 2., člana 386. stav 1. i člana 396. stav 1. ZPP-a.

Pravilno je prvostepeni sud odlučio kada je usvojio tužbeni zahtjev.

Ovaj sud, prema stanju u spisu, zaključuje da ne stoje razlozi iz člana 208. ZPP-a na koje se tuženi u žalbi poziva. Prvostepeni sud je, odlučujući o postavljenom tužbenom zahtjevu, dozvolio provođenje svih dokaza koje su stranke predložile u toku postupka, u presudi je naveo sve provedene dokaze saglasno njihovom sadržaju, te je sve provedene dokaze pravilno cijenio, posebno i zajedno, nakon čega je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje na osnovu slobodne ocjene dokaza, po članu 8. ZPP-a. Presuda je urađena u potpunosti u skladu sa odredbom člana 191. stav 4. ZPP-a, te je i materijalno pravo pravilno primijenjeno.

Neosnovano se u žalbi tvrdi da je prvostepeni sud izveo pogrešan zaključak da tužena nije dokazala da bi suvlasnički dio Čomara Mehmeda od 267/576 bio nacionalizovan, sve i da je vraćen istom u suvlasništvo nakon rehabilitacije od 1959. godine. Naime, tužena u toku postupka takvu tvrdnju nije ni iznosila, niti je pokušavala istu dokazati, pa je neosnovan zaključak žalbe da je prvostepeni sud pogrešno smatrao da je teret dokazivanja takve činjenice bio na tuženoj. Da je tužena u toku postupka iznijela takvu tvrdnju, tada bi u skladu sa odredbom člana 123. stav 2. ZPP-a tu činjenicu morala i dokazati. Prema navedenoj odredbi svaka stranka je dužna dokazati činjenice na kojima zasniva svoj zahtjev. Dakle, teret dokazivanja bi u tom slučaju zaista bio na tuženoj.

Tačna je tvrdnja žalbe da u konkretnom slučaju suvlasnički dio od 267/576 dijela nije nacionalizovan, jer je u zemljišnim knjigama bila provedena Presuda Okružnog suda Sarajevo broj-41/49 od 11.05.1949. godine. Iz obrazloženja Rješenja Komisije za nacionalizaciju pri Izvršnom vijeću NRBIH 248/61 od 11.05.1961 godine nesumnjivo se utvrđuje da predmetna nekretnina nije nacionalizovana jer je "i od ranije bila društvena svojina". Da li bi bila nacionalizovana da je provedena rehabilitacija, nije od značaja. Bitna je samo činjenica da do nacionalizacije predmetne nekretnine nije došlo. Rješenje Okružnog suda u Sarajevu broj K-57/50 od 07.08.1959. godine kojom je pravosnažno

dozvoljena rehabilitacija osuđenom Čomara Mehmedu, te je naređeno da se u kaznenoj evidenciji briše presuda broj K-41/49 od 11.05.1949. godine i prestaju sve njene posljedice, nije provedeno u zemljišnim knjigama, pa na osnovu navedenog rješenja tužitelji kao zakonski nasljednici Čomara Mehmeda imaju pravo tražiti da se upišu kao vlasnici sa po ½ dijela na dijelu od 267/576 nekretnine označene kao k.č. 14, u naravi dućan sa magazom i dućaništem, upisane u zk uložak broj 4 KO SP Sarajevo-Mahala XXIX.

Kao što je već navedeno, predmetna nekretnina nije nacionalizovana, a prednik tužitelja je rehabilitovan, tako da je neosnovana tvrdnja žalbe da je prvostepena presuda protivna odredbama člana 365. stav 1. tačka 6. i 12. Zakona o stvarnim pravima, kojima je određeno da poljoprivredna i druga zemljišta, zgrade, stanovi i poslovne prostorije kao posebni dijelovi zgrada u društvenoj/državnoj svojini ne mogu biti predmet prijenosa, otuđivanja zamjenjivanja kao i drugog oblika raspolaganja ako su pribavljena u društveno/državno vlasništvo na osnovu: Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta (Službenilist FNRJ br. 52/58, 3/59, 24/61 i 1/63) i Zakona o konfiskaciji imovine i o izvršenju konfiskacije (Službeni list FNRJ, broj 40/45).

Slijedom svega navedenog, prvostepeni sud je činjenično stanje pravilno utvrdio i materijalno pravo pravilno primjenio, pa kako nisu počinjene povrede odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je žalbu odbiti i prvostepenu presudu potvrditi, primjenom odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku.

U skladu sa odredbom člana 387. stav 1. ZPP-a, odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova na ime sastava odgovora na žalbu, jer po ocjeni ovog suda navedeni troškovi nisu bili neophodni za vođenje parnice.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
S u d i j a
Silvana Brković-Mujagić